

PVDA WIL SPAANSE VOORBEELD VOLGEN OM
ENERGIEPRIJZEN TE KRAKEN

STUDIEDIENST PVDA

De energieprijzen gaan door het dak. Een gemiddeld gezin betaalt nu meer dan 1.000 euro per jaar voor elektriciteit en 1.600 euro voor gas. PVDA wil dat de regeringen in ons land onmiddellijk de nodige maatregelen nemen om de prijzen te kraken. De linkse partij kijkt naar Spanje, waar de regering een plan heeft om de energiefactuur tegen het einde van het jaar te halveren. Voor de financiering van haar plan knipt de Spaanse regering in de verwachte overwinsten van de energieproducenten. In België zou een taks op de overwinsten van de Belgische kerncentrales naar schatting minimaal 1,5 miljard euro opbrengen.

HET SPAANSE SCHOKPLAN OM DE ENERGIEFACTUUR TEGEN HET EINDE VAN HET JAAR TE HALVEREN

Een maand nadat Spanje de duurste elektriciteitsrekening in de geschiedenis kende, presenteert de PSOE-Unidas-Podemos-regering een grootschalig plan om de prijzen drastisch te doen dalen. Met een ambitieus pakket aan maatregelen wil de Spaanse regering de energiefactuur tegen het einde van het jaar halveren. De prijzen zouden moeten zakken tot het niveau van 2018, toen Spaanse gezinnen gemiddeld 600 euro per jaar betaalden voor hun elektriciteit.

Deze zomer besliste de Spaanse regering al om de btw op energie terug te brengen van 21% naar 10%. Vandaag neemt ze bijkomende maatregelen om de taksen op stroom stevig te verlagen. Zo komt er een verlaging van de bijzondere belasting op elektriciteit van 5,11% naar 0,5%, (uitsluitend voor kleine verbruikers) en een verlenging van de schorsing van de omzetbelasting op elektriciteitsproductie tot het einde van het jaar. De Spaanse regering zorgt voor een regulering van de gasprijzen door de voorziene stijging van 28% tot maximaal 4,4% te beperken. Consumenten krijgen ook de garantie op minimale energievoorziening door het verbod op afsluitingen zes maanden te verlengen.

Om deze maatregelen te financieren kijkt men in eerste instantie naar de energiebedrijven die hun duit in het zakje moeten doen. De exploitanten van kerncentrales, windmolens en waterkrachtcentrales boeken momenteel immers woekerwinsten. Hun productiekosten zijn niet gestegen (mits die niet afhankelijk zijn van de prijs van aardgas of CO₂-emissierechten), maar hun inkomsten zijn wel drastisch gestegen door de hoge elektriciteitsprijs. In Spanje krijgt alle niet-fossiele elektriciteitsproductie subsidies die afhangen van de stroomprijs. Door de zeer sterk gestegen subsidies van de energiebedrijven af te toppen, verwacht de Spaanse regering ongeveer 2,6 miljard euro van de winsten van de energiemultinationals te verschuiven naar de consumenten. Daarnaast legt de overheid ook 900 miljoen euro publieke middelen op tafel. De regering

zet ten slotte de deur open voor de oprichting van een publiek energiebedrijf, waar Podemos al langer voor pleit.

OOK DE BELGISCHE REGERINGEN MOETEN INGRIJPEN

Ook de Belgische regering(en) moet(en) ingrijpen om de energiefactuur betaalbaar te houden. Naast het speerpunt van de btw-verlaging naar 6% en het wegnemen van alle taksen en heffingen uit de elektriciteitsfactuur, wilt de PVDA dat de overheid, net zoals in Spanje, de woekerwinsten van de niet-fossiele energieproducenten afroomt om de factuur van de consument te doen dalen.

1. VERLAAG DE BTW OP ENERGIE NAAR 6%

Speerpunt is de onmiddellijke verlaging van de btw op energie van 21% naar 6%. Dat is de logica zelve. Verwarming en energie zijn een basisrecht, geen luxeproduct zoals kaviaar of champagne.

2. HAAL DE BELASTINGEN EN TAKSEN UIT DE ENERGIEFACTUUR

Onze energiefactuur is een tweede belastingbrief geworden. Een groot deel van de factuur bestaat uit heffingen en taksen (40% tot 70% van het totaal voor gas en elektriciteit respectievelijk). We moeten stoppen met ons energiebeleid te financieren via de factuur. Dat is onrechtvaardig en vergroot de energiearmoede. We moeten de kosten voor groene stroom uit de elektriciteitsfactuur halen. In plaats van de subsidiekosten voor zonnepanelen af te wentelen op de consumenten, is het aan Electrabel & co om de zwaarste lasten te dragen. We romen de woekerwinsten van commerciële zonneparken af. We schrappen tegelijk de netvergoeding voor kleine fotovoltatische installaties van particulieren.

3. FINANCIERING: ROOM DE SUPERWINSTEN VAN DE BELGISCHE KERNCENTRALES AF

De Spaanse regering verlaagt de energiefactuur door een verschuiving van de overwinsten van de elektriciteitsproducenten naar de consumenten. Ze financiert haar schokplan dus door die overwinsten af te romen. Als we dezelfde logica toepassen in België, dan zou dat op jaarbasis minimaal 1,5 miljard euro opbrengen. De studiedienst van de PVDA schat in dat de overwinsten van de Belgische kerncentrales alleen al minstens 127,4 miljoen euro per maand bedragen door de extreem hoge elektriciteitsprijs. De PVDA stelt voor om – geïnspireerd op het Spaanse voorbeeld – een taks in te voeren op de

overwinsten van de Belgische kerncentrales. De partij eist daarom volledige transparantie van Engie-Electrabel en Luminus over de woekerwinsten die ze boeken met de Belgische kerncentrales..

OVERWINSTEN BELGISCHE KERNCENTRALES

Installaties die geen aardgas of CO2-rechten gebruiken voor de productie van elektriciteit boeken momenteel enorme winsten doordat ze hun stroom kunnen verkopen aan de prijs die is vastgesteld door installaties die wel aardgas of CO2-rechten nodig hebben. De Spaanse regering berekende daarom een gemiddelde stroomprijs voor het afgelopen jaar en voert een extra belasting in voor de niet-fossiele producenten (hun productiekosten zijn niet gestegen) voor de inkomsten uit de groothandelsmarkt boven deze gemiddelde stroomprijs.

We bereken de overwinsten op basis van de forward elektriciteitsprijzen (Y+1) van de Endex BE Power beurs. Alles boven de gemiddelde forward elektriciteitsprijs van 2020 (40,72 EUR/MWh) wordt beschouwd als overwinst. Voor 2022 hedgde Engie-Electrabel al 57% van zijn nucleaire productie¹ aan EUR 47/MWh.² De overwinsten worden berekend op de overige 43% aan nucleaire productie van 2022 die nog niet gehedged is en aan de huidige forward prijs (EUR 112,47, Y+1 januari 2022). Engie-Electrabel kan echter nog veel grotere opportuniteitswinsten boeken door zijn nucleaire stroom te verkopen op de kwartaalmarkten met een nog veel hogere prijs (171,15 EUR/MWh voor Q1 van 2022). De berekening kan dus beschouwd worden als een conservatieve inschatting.

INSCHATTING OVERWINSTEN

Gemiddelde forward elektriciteitsprijs (Y+1) 2020: EUR 40,72/MWh (bron: boordtabel CREG)

Huidige forward elektriciteitsprijs* (Y+1 voor januari 2022): EUR 112,47/MWh (bron: Endex BE Power)

Verschil: 71,75 EUR/MWh (= overwinst)

Productiecijfers Belgische kerncentrales (bron: Elia)

juni: 3971879 Mwh

juli: 4283126,663 Mwh

augustus: 4137052 Mwh

gemiddelde maandelijkse productie: 4130686 Mwh

Overwinsten Belgische kerncentrales =

$43\% * 4130686 \text{ MWh} * 71,75 \text{ EUR/MWh} = \text{EUR } 127,4 \text{ miljoen}$ per maand (op jaarbasis: 1,53 miljard euro)

4. RICHT EEN PUBLIEK ENERGIEBEDRIJF OP MET EEN GEREĞULEERD ENERGIETARIEF

De huidige prijsstijgingen worden veroorzaakt door de geliberaliseerde energiemarkt. Bij de liberalisering van de energiemarkt werd een daling van de energieprijzen beloofd, maar de liberalisering leidde enkel tot peperdure facturen voor gezinnen en kleine zelfstandigen. De prijs wordt immers bepaald door de wet van vraag en aanbod. Energie is echter geen handelswaar, maar een recht. Het is te belangrijk om over te laten aan de vrije markt. Om de consument te beschermen tegen plotse prijsstijgingen en voor de uitbouw van een duurzaam energiesysteem pleit de PVDA voor een openbare energievoorziening, in handen van de samenleving en onder democratische controle. We moeten opnieuw controle krijgen over onze prijs voor energie door de oprichting van een publiek energiebedrijf met een gereguleerd energietarief.

1 p. 80, <https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2021-05/ENGIE%20SU%202021%20Presentation%20VDEFF.pdf>

2 <https://www.montelnews.com/news/1215899/engie-hedges-90-of-2021-power-generation-at-eur-46mwh>